



מתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי מאיר מאפטא זצוק"ל בעל ה'אור לשמים' בנו של הגאון הצדיק רבי שמואל זצ"ל נסתלק כ"ה תמוז (תקצ"א)

הרבי הקדוש רבי מאיר מאפטא, היה עורך "נסיעות" אל הרבי הקדוש החוזה מלובלין ז"ע, ולמים נעשה אחד מבני חברתא קדישתא, הנודעת בשם "החברייא הקדושה" של לובלין, אשר רובם ככולם היו בעלי רוח הקודש מפורסמים.

השנה היא שנת תקע"ה, שנת הסתלקותו של הרבי מלובלין. הרבי היה חולה ותשוש לא עליו, וניכר שקרב קיצו. חצר הקודש לובלין היתה חצר מלאה חכמים וצדיקים, ולא ידעו מי מביניהם יִבְחַר להיות ממלא מקום הרבי. התלמידים הקדושים שמעו רמז מהרבי, שלא יסתלק מן העולם לפני שימנה מקודם ראש ומנהיג שימלא מקומו.

בערך בפרוס חג הפסח כשראו שהמצב הבריאותי של הרבי נעשה יותר גרוע, החליטו גדולי תלמידיו שידעו שיתכן שאת אחד מהם ירצה הרבי למנות לממלא מקומו, שאף אחד מהם לא יסע כעת אל הרבי, כדי שלא יוכל למנות ממלא מקומו, וממילא לא יסתלק.

בין תלמידים אלו היה גם רבינו בעל האור לשמים ז"ע. לאחר כמה שבועות אחזתו תשושה גדולה לנסוע לרבו ללובלין, אבל הוא התגבר על עצמו ולא נסע מטעם הנ"ל. אחרי שעברו עוד כמה שבועות אחזתו עוד הפעם תשושה זו, והוא חזר והתגבר על עצמו ולא נסע. ככה נמשך הדבר עד פרשת פנחס, שאז אחזתו תשושה עזה מאד, עד שכבר לא היה יכול להתאפק עוד, ונסע ללובלין לשבת קודש פרשת פנחס.

אצל הרבי מלובלין היה המנהג בקריאת התורה בשבת, שהבעל קורא בכל פעם כשהגיע בקריאתו למקום שאפשר לסיים שם, היה מביט על הרבי, ואם הרבי לא רמז לו לסיים, המשיך בקריאתו להלאה, עד שהגיע עוד פעם למקום שאפשר לסיים, ככה היה נמשך הדבר בכל פעם, עד שהרבי היה רומז לו לסיים.

בשבת ההיא צוה הרבי לקרוא לרבינו האור לשמים לעליית לוי, שלא כמנהגו בכל השנים, שהרבי מלובלין בעצמו עולה לוי. הבעל קורא קרא כנהוג עד שלישי, והביט על הרבי אם יסיים שם, אבל הרבי לא רמז לו כלום, על כן המשיך בקריאתו להלאה, ומפעם לפעם הביט על הרבי אם ירמוז לו לסיים. ככה נמשך הדבר עד שקרא הפרשה "פקוד ה' אלקי הרוחות איש על העדה אשר יצא לפניו ואשר יבוא לפניו" וגו', אז רמז הרבי לבעל קורא לסיים קריאתו, וזוהו סמך את רבינו האור לשמים להיות "איש על העדה אשר יצא לפניו ואשר יבוא לפניו".

ואכן כך היה באמת, לאחר הסתלקות הרבי מלובלין, נסעו כל האדמורי"ם בפולין חוץ מבית פרשיסחא לשהות בצל ה'אור לשמים' מאפטא. כשם שבגאליציע נעשו הרבי הקדוש מראפשיץ והרבי הקדוש רבי צבי הירש מזידיטשוב ה'גרוקסע רבי' - האדמורי"ם הגדולים, כך נעשה רבינו ה'אור לשמים' בפולין.

העצה של מנהיג ישראל שליט"א לשלום בית

מה פשעו ומה חטאתו של קמצא בחורבן ירושלים

לפני כמה חודשים נסעתי ברבך, עם אדם שהרגיש את עצמו אֶבְעִטְרָעָר מְעַנְטָה - אדם ברמה גבוהה. תוך כדי השיחה דברנו על שמחות ועל הזמנות לשמחות, ונשארתי המום, האדם אמר לי כך, כשאני מקבל הזמנה, אם בתוך ההזמנה יש כיתוב אישי עם כמה מילים חמות, אני כמובן מגיע בסייעתא דשמיא לחתונה, אך אם לא, ההזמנה הולכת מיד לפח הזבל! הייתי בהלם.

מי שילמד השבוע את הדף היומי (גיטין נה:) יבין, שידיד לא צריך בכלל הזמנה, ידיד מגיע ושמו רק מפני ששמע מאחד מסיח לפי תומו שראובן מחתן את בנו. הגמרא מספרת כך: אֶקְמָצָא וְבַר קְמָצָא חֲרוּב יְרוּשָׁלַיִם, כתוצאה ממה שהיה אצל קמצא ובר קמצא נחרב ירושלים. ההוא גְבֵרָא דְרַחֲמֵיהּ קְמָצָא, אדם אחד היה לו אוהב שנקרא 'קמצא', ובעל דְבִבְיָהּ בַר קְמָצָא, ושם של השונא שלו היה 'בר קמצא'.

עָבַד סְעוּדָתָא, הוא עשה משתה, אָמַר לֵיהּ לְשִׁמְעִיָהּ, אמר למשרתו, זֵיל אֲיִיתִי לִי קְמָצָא, לך תזמין את קמצא שיבוא להשתתף בסעודה, שהרי הוא הידיד שלי. אָזַל - הלך המשרת, אֲיִיתִי לֵיהּ בַר קְמָצָא, והזמין בטעות את בר קמצא שהיה השונא שלו. אָתָּא, כשהגיע בעל הסעודה, אֲשֶׁפְחִיָהּ דְהָהוּ יָתִיב, מצא את בר קמצא יושב בסעודה! המשך הסיפור ידוע לכל איך שנגרם על ידי זה חורבן ירושלים.

שואל הרבי הקדוש מאפטא רבי אברהם יהושע העשיל זצוק"ל בעל ה'אורה ישראל', למה הגמרא אומרת את הלשון, 'אקמצא ובר קמצא' חרוב ירושלים, וְאִסְתֵּי דְעֵר פְּשַׁע - מה פשעו ומה חטאתו של קמצא, הרי הוא היה ידיד, איזה רעה הוא עשה, למה משתפים את שמו בחורבן ירושלים.

אומר הרבי הקדוש, בגלל שהוא היה אוהב, ידיד של בעל הסעודה, היה לו ללכת בעצמו לסעודה, ולא לשבת בבית ולהמתין עד שיקראו לו ויחננו אליו, תעשה טובה, תבוא בבקשה למשתה ולשמחה. אם היה מגיע לכתחילה מבלי שיזמינו אותו, לא היה יוצא כל הסיפור, וירושלים לא היתה נחרבת.

כמובן שמידה טובה מרובה, יהודי שלא עושה חשבונות, אם הוא קיבל הזמנה או לא, רק הוא בא ושמח בשמחת חבירו בלי נגיעות, בחדי שמידה כנגד מידה יזכה שהשמחה בביתו לא ימוש לעולם, ובזכות זה נזכה לבנין הבית השלישי שיבנה במהרה בימינו, אמן.

מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם גיטין דף נה, ה' אדר א' תשע"ז

השטן מתגרה ביותר בערב שבת לעשות קטטה בבית

אנשים שיש להם בעיות בשלום בית, מתמודדים בקושי עצום, הרבי שלי המגיד מישרים הנודע, הגאון רבי מרדכי דרוק זצ"ל היה אומר, ס'איז בִּיטְעֵר און פִּינְצְטֵער - מר להם והם בחשכות. היום בהכנת השיעור מצאתי סגולה נפלאה לשלום בית, ממנהיג ישראל, המנורה הטהורה, מדברנא דאומותיה, הוד כבוד קדושות מרן הרבי מבעלזא שליט"א.

הוא בא ושמה בשמחת חבירו

וכך מספר ראש הכוללים דחסידי בעלזא, פה מפיך מרגליות, הגאון החסיד רבי פינחס פרידמאן שליט"א: סגולה זו קבלה היא ביד, ממורי ורבי עטרת ראשינו כבוד קדושת הרבי מבעלזא שליט"א, כאשר התבקשתי לפני רבות בשנים מבני זוג חשובים ביותר, שהיו לא עליכם רְבִים ביניהם כל יום שישי, וכמה שניסו לעשות כל מיני השתדלות להימנע ממריבות לא הצליחו. בני הזוג ביקשו ממני להיכנס אל הקודש פנימה לשאול כדת מה לעשות.

ענה לי מרן הרבי שליט"א, שאמסור להם, שילמדו כל יום שישי ביחד, את מאמר הגמרא שלמדנו השבוע בדף היומי, מסכת גיטין דף נב. הגמרא מספרת שם כך:

הִנְהוּ בֵּי תְרֵי דְאִיגְרִי בְהוּ שְׁטָן, מעשה בשני אנשים שהתגרה בהם השטן, העין יעקב כותב שמדובר על שני בני זוג, בעל ואשתו. דְּכָל בֵּי שְׁמִישֵׁי הוּוּ קָא מִינְצוּ בְהִי דְהִי, בכל בין השמשות של ערב שבת רְבִי זה עם זה. אִיקְלַע רְבִי מְאִיר לְהֵתָם, הזדמן לשם רבי מאיר, עִכְבְּנֵהוּ תְלָתָא בֵּי שְׁמִישֵׁי, רבי מאיר עיכב אותם מלרבי שלשה זמנים של בין השמשות של ערב שבת, עַד דְּעָבַד לְהוּ שְׁלָמָא, עד שהצליח לעשות שלום ביניהם.

לְאַחַר מִפְּן שְׁמִיעִיה דְקָמָר: רבי מאיר שמע את השטן אומר, וְי, דְאִפְקִיָה רְבִי מְאִיר לְהוּא גְבָרָא מְבִיתִיהּ, או שהוציא רבי מאיר את אותו איש - השטן מביתו, ממקום בו שכן בקביעות. ועל עצמו היה אומר כך, כי כל זמן שהיה מריבה ביניהם, היה השטן גר ביניהם, ושלת בבית, אך עתה שעשו שלום ביניהם, כבר לא יכל השטן לשלוט בהם. עד כאן קטע הגמרא שהרבי ציווה שילמדו.

וכך עשו הזוג, הבעל והאשה למדו בחברותא בכל יום שישי את הגמרא במסכת גיטין נב. ובחסידי השם הצליחו להשרות השלום ביניהם, ומאז חזרה לשכון באהליהם שלום ואחוה אהבה וריעות כל הימים. ומצוה לפרסם את הדברים, זה זיכוי הרבים גדול.

מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם גיטין דף נב, כ"ח שבט תשע"ו

הבוקר בזמן שלמדתי עם החברותא, את העמוד היומי של קהילה קדושה תולדות אהרן, במסכת גיטין דף יד. בורא עולם האייר לי בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, ווארט נפלא בדרש ואולי זה גם קרוב לפשט.

וכן לשון הגמרא, "הולך כזכי דמי". יהי הולך לבית הכנסת, בזה לבד שהוא בבחינת 'הולך', ולא 'עומד', יש לו כבר את כל הזכויות - כזכי דמי, אפילו אם לצערינו בסוף לא זכה להגיע לבית מדרש, כי חס ושלום היה אונס, היה צריך ללכת פתאום לרופא לא עליכם וכדומה, מכל מקום הולך כזכי דמי.

וחשבתי אסמכתא לזה, מדברי המדרש בויקרא רבה (לה, א), נעים זמירות ישראל דוד המלך אומר בתהלים (קט, ט), חישבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך. אומר המדרש, אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא, רבון העולמים, בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר, למקום פלוני אני הולך, לבית דירה פלונית אני הולך, והיו רגליי מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, הדא הוא דכתיב ואשיבה רגלי אל עדותיך.

מורי ורבותי הבה נתבונן בלשון המדרש, האם יתכן שדוד המלך רצה חס ושלום ללכת בכוונה תחילה לדברים בטלים, למקום פלוני ולבית דירה פלונית, הרי בודאי רצה ללכת לבית המדרש. התשובה הוא, אכן הכוונה בתחילת הליכתו היה ללכת לבית המדרש, אך באמצע הדרך זכר שהוא מוכרח ללכת מקדם למקום פלוני, אך אמר, היות שהיו רגליי מביאות אותי בתחילה לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, אני קבל שכר על כל פסיעה ופסיעה, כי עצם ההליכה ללימוד התורה הוא מצוה.

וכך פוסק מרן הרמ"א בשולחן ערוך אורח חיים (סימן קנה ס"א), 'זאף מי שאינו יודע ללמוד, ילך לבית המדרש, ושכר הליכה בידו'. שנוכה להיות 'הולך ועושה' בשמחה, ולעסוק בתורה הקדושה.

(מתוך הפתיחה לשיעור - גיטין דף ד, ב' סיון תשפ"ג)

בצילם של גדולי ישראל שליט"א

כ"ק מרן הרבי מבעלזא שליט"א

כל יהודי זועק בתפילת נעילה, 'פתח לנו שער בעת נעילת שער כי פנה יום'. אתמול ביום הגדול והנורא כ"ג סיון, שעל היום הגדול הזה כתוב במגילת אסתר (ח, ח), ואתם כתבו על היהודים כטוב בעיניכם, באתי לחצר הקודש בעלזא, להשתתף בשמחת השבע ברכות של החתן היקר כליל המעלות, הרב ישראל מנחם נחום שליט"א, בנו של הרב הצדיק רבי אהרן מרדכי שליט"א, נכדו חביבו של מנהיג ישראל, המנורה הטהורה, מרן הרבי שליט"א.

כשבאתי בבעלזא רצו לכבד אותי לשבת, אבל היה לי רצון אחר לגמרי, רצון לשמח את מרן שליט"א, רצון להתברך ממרן שליט"א. ואני מודה לבורא עולם על הזכות בכפליים שזכיתי.

מי שלא היה בחתונה במצוה טאנץ וראה איך אלפי יהודים זועקים, 'כי אנו בניך ואתה אבינו אנו עבדיך ואתה אדונינו', ספק אם ראה מה זה התקשרות של חסידים לרבי. אנשים שילמו אלפי דולרים, וחלקם עשרות אלפי דולרים [על הנסיעה באמצע ימי העבודה] כדי לזכות לקחת חלק בשמחה הגדולה.

חשבתי בדרש ואולי זה גם קרוב לפשט, 'כי אנו בניך', חסידי בעלזא אומרים וזועקים בהתרגשות, "אנו בניך", כי המלמד את בן חבריו תורה כאילו ילדו, כל התורה הקדושה שלהם זה בזכות מרן שליט"א. אבל לא רק התורה, מי סותב את העול של הציבור הקדוש מעל יובל שנים, האם יש לנו כלים או השגה להבין איזה אור ומשא מרן שליט"א מחזיק. מי בדורינו הקים מה שמרן שליט"א הקים, כמה פרויקטים רוחניים שאין לבעלזא שום טובת הנאה מזה, מרן שליט"א מחזיק. כמה צדקות בגלוי ובסתר מרן שליט"א מחלק.

כשמבינים מה הכוונה "אנו בניך", יש המשך, "אנו עבדיך ואתה אדונינו", אנחנו רוצים להיות עבד נאמן למקום הקדוש בעלזא, ואנחנו רוצים ובוכים ומתפללים, "אתה אדונינו", שמרן שליט"א בכל הכוחות ילווה אותנו לקבל פני משיח צדקנו.

מי שעוקב אחרי ההנהגה של מרן שליט"א, רואה שמרן שליט"א מנהיג הנהגה שזה היפך הטבע, אין מושג 'טבע' בבעלזא, ראו את זה בקורונה, וראו את זה בשנה האחרונה. אבל חסידי בעלזא היקרים וכל עמך בית ישראל, קיבלנו כח אדיר בשבעת ימי המשתה בשמחה הגדולה, אבל עכשיו התור שלנו להחזיר, ללמוד כל יום קביעות עתים חוק ולא יעבור בבית מדרש, לחיזוק הכוחות של מרן שליט"א, להרבות יום יום בתפילה, שהמלוכה תהיה בשלימות, זהו המינימום של הכרת הטוב למרן שליט"א. אני לא מדבר לזולת, ולא נותן מוסר לזולת, אני מדבר לעצמי.

לא נסיים את הפתיחה בלי להזכיר את הרבנית הצדקנית מבעלזא תליט"א, הרבנית עסוקה עשרים וארבע שעות, להתפלל ולשמח את עם ישראל. שעות אחרי החתונה ב'ארנה' עוד בירכה הרבנית אנשים. יהי רצון שתזכה עוד רבות בשנים מתוך בריות גופא, להשפיע טוב וחסד על עם ישראל.

ומצוה גוררת מצוה, זכיתי אתמול לפגוש ולשמח את המחנך הדגול שהציל את חיי הרוחניים והגשמיים, רבי ישראל בן אסתר נחמה וינד שליט"א, עוד חזון למועד לפרט. אם אתם רוצים להכיר את ההיסטוריה של בעלזא, להכיר חסיד נלהב מדורות שעברו, תבררו על רבי ישראל וינד שליט"א. שנוכה שמשמחה זו יושפע שפע רב בכל העולמות, ושמרן שליט"א ילווה אותנו בקרוב ממש לקבל פני משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור - גיטין דף כה, כ"ד סיון תשפ"ג)



מנהיג ישראל המנורה הטהורה מרן הרבי מבעלזא שליט"א רוקד ריקודיו של מצוה במצוה טאנץ

מקולמוסם של הקוראים

עיתים לתורה, זה בכלל נותן את הסיפוק הגדול והנורא.

יצויין שמדובר באברכים שהם ביום יום מלמדים בחיידים, מג"ש בישיבות, או סתם בעלי מלאכה כאלה ואחרים; מגיעים ללמוד שעה או שעה וחצי ואפילו יותר בערב, ואין דבר גדול מזה.

בהזדמנות זאת, נוהה לך על המילים החמות, והדברים הנוגעים לכל אחד ואחד - היוצאים מן הלב ונכנסים אל הלב שמסרת אמש בשיעור ערב קבלת התורה תשפ"ג.

יהי"ד ששמחת התורה שנסכת בנו, יהיה לזיכוי הרבים. כמו שאמרת: שנוכה לקבל את התורה בשתי הידיים.

אורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד. אמן ואמן.

בהערכה רבה

מ.ק.

עיר הקודש צפת

לכבוד המשפיע והמג"ש בחדש עליון, ששמו הולך לפניו ה"ה הגאון רבי אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

ראשית אודה לך על השיחה שמסרת אמש בעניין קבלת התורה והלימוד בערב.

95% מהאברכים שמשתתפים בסדר של קביעות עיתים לתורה בלעלוב צפת, זה מהשעה 20:00 עד 22:30 כל לילה, כל אחד מתי שרוצה, באיזה שיעור שרוצה בתוך השעותיים וחצי.

מדובר במשהו יחודי שהרה"ח רבי משה לוסיג שליט"א עשה, כל אחד לומד מה שליבו חפץ, או באיזה מסגרת של שיעור דף היומי, הלכה, משנ"ב, שו"ע, מוסר וכן הלאה.

אני תשוש אחרי יום עבודה של 2 עבודות שונות, אבל מסיימים את היום עם הלימוד התורה. וכמו שאמרת אמש בשמועס; "הילדים רואים אותנו כשאנחנו עייפים ומותשים, ועם כל זה הולכים ללמוד בערב בסדר קביעות

מאוצרות הפרשה

יפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה אשר יצא לפניו ואשר יבא לפניהם אשר יוציאם ואשר יביאם (במדבר כז יז - יח), שיוציאם מן הרע וביאם אל הקדושה. משה רבינו התפלל על כל הדורות שיהיה להם מנהיג כזה, וזהו 'לכל בשר'.

'אלקי הרוחות', רמז בתפלתו לרוחו של מלך המשיח, דאיתא (בר"ב ב ה) ורוח אלקים מרחפת על פני המים (בראשית א, ב) זה רוחו של מלך המשיח, כמו שכתוב (ישעיה יא, ב) ונחה עליו רוח ה' וגו'. העדה אשר יצא ל'פניהם ו'אשר, ראשי תיבות אליהו, שהוא יהיה המבשר על ביאת מלך המשיח.

(אמרי אמת פינחס תרס"ה)

